

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gl. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XII.

V Celovcu, 20. grudna 1893.

Štev. 35.

Vabilo k naročbi.

Hitro mine čas, in tako se je zopet približal dan, ko se leto pomladi in časniki spominjajo svoje bralce, da je njih naročnina potekla in da jo bo treba ponoviti. »Mir« stopi v 13. leto svoje starosti in zadovoljnega očesa se sme nazaj ozreti na svoje preteklo delovanje, kterege sad deloma že uživa, ker si je obudil med Slovenci mnogo prijateljev, ki ga z veseljem naročajo in prebirajo. Med revnejše koroške Slovence, posebno ob mejah, pošiljali smo tudi mnogo iztisov zastoj. To nam je bilo pa le s tem omogočeno, ker so nas blagodušni in požrtvovalni rodoljubi podpirali z darovi; te velikodušne dobrotnike prosimo tudi zanaprej za pomoč, ne za nas, ampak za koroške Slovence, kateri iz »Mira« zajemajo svojo narodno zavest in politično omiko; več podpore ko dobimo, več iztisov zamoremo tudi pošiljati v razne kraje, posebno v take, kjer je nevarnost potujčenja in narodne smrti že blizu. Plačujoče naročnike pa prosimo, naj nam zvesti ostanejo, in če mogoče, naj nam pridobijo še kaj novih. Držali se bomo vedno stare naše zastave in starega gesla: »za vero, dom, cesarja«. Vedno smo stali na braniku za krščanska načela in katoliško vero; pri tem pa tudi nismo pozabili na posvetne potrebe našega naroda, zlasti smo branili njegove narodne pravice. Brez ozira na levo in desno bomo tudi zanaprej po tej poti hodili, ker jo za pravo spoznamo.

Konečno se toplo zahvalimo vsem so-trudnikom, ki so nas podpirali s svojim umom in peresom, pa tudi vsem onim rodoljubom, ki so se za nas trudili pri nabi-

ranju naročnikov in določiljanju njihove naročnine. Prosimo jih prav uljudno, naj še zanaprej posredujejo med nami in med ljudstvom, ki si pri poštnih pošiljativah in naročbah dostikrat samo pomagati ne zna.

»Mir« bo izhajal kakor do zdaj po trikrat na mesec, tudi njegova cena ostane nespremenjena. Pri novih naročnikih nam je ljubši, da se brž ob novem letu oglasijo, da prej zveemo, koliko iztisov nam bo treba.

Nadalje pa č. gg. rodoljube še posebno prosimo:

1. Naj nam zvesti ostanejo in naj nas radi podpirajo z dopisi ter naj se ne utrudijo pri skupnem narodnem delu. Vsak, kdor more za katoliško in slovensko stvar posebno pri nas na Koroškem kaj storiti, naj si šteje to v dolžnost.

2. Naj si vsak po svoji moči prizadeva, pridobiti nam še več novih naročnikov. Pogrešamo namreč še mnogo slovenskih rodoljubov v naši »Mirovi« armadi.

3. Naj pomagajo pisanja večji rojaki priprostejšim ljudem pri pošiljanju naročnine, posebno v takih krajih, kjer nemajo pošte.

4. Pri novih naročnikih naj se blagovoli nannaniti, da so novi, ker se nam s tem prihrani veliko dela, in imamo drugače mnogo iskanja po zapisniku in imenikih. Tudi je potrebno pristaviti zadnjo pošto.

Ob enem prosimo stare naročnike, ki so še za pretekli čas na dolgu, naj zdaj o novem letu svoj dolg poravnajo, ko se ravno naročnina vpisuje, ter naj nam ostanejo zvesti še zanaprej.

Vsem starim in novim naročnikom želimo: vsele praznike in srečno novo leto!

Lastništvo in uredništvo „Mira“.

Národno sovráštvo.

Svoj rod in národ ljubiti, skrbeti za njegovo blagostanje ter braniti njegovo čast in njegove pravice, to je prav in lepo. Zavolj tega pa ni treba sovražiti in preganjati drugih narodov; ako se tudi mojemu sosedu dobro godi, pri tem nemam nobene škode. Če pa kdo iz pretirane ljubezni do

svojega rodú druge národe sovraži in jim slabo želi ter jih za vsako resnično ali dozdevno prednost zavida, to pa ni več hvalevredno rodoljubje, ampak je grda strast, to je pogansko in protikrščansko, ker nasprotuje zapovedi: ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe. To národno sovráštvo je izrodek našega časa in se nahaja v posebno obilni meri pri naših nemško-liberalnih nasprotnikih na Koroškem in Štajerskem. Pet listov imajo, ki se takorekoč le s tem preživijo, da v Nemcih zbujaajo sovráštvo do Slovencev, in ker vsaka strast išče vedno novega netila (kurjave), zato se taki, v katerih je ta strast že zbudjena, naročajo na te liste, da jim strastno sovráštvo do Slovencev vedno na novo podkurijo. Vsaka strast ima nekaj vabljivega v sebi, zato taki ljudje hlastno segajo po listih, ki Slovence grdi in obirajo, in bolj surovo ko tak list o Slovenceh piše, bolj se jim prikupi. Ti listi žalostnega spomina so: »Tagespost« v Gradeu, »Marburger Zeitung«, »Deutsche Wacht« v Celju, »Freie Stimmen« v Celovcu in »Deutsche Allgemeine Zeitung« v Beljaku. Ti listi se kar cedijo od sovráštva in nevoščljivosti proti Slovincem. Vsak shod, vsako národno gibanje med Slovenci jim je na poti; vsako delovanje slovenskih rodoljubov obirajo, črnijo, ovajajo in podtikajo mu slabe in zlobne namene. Še nad našimi posojilnicami se spodtikajo, čeravno tiste nemajo nič opraviti s politikom. Da bi si Slovenec kaj pomagal, da bi v gospodarstvu in omiki napredoval, to jih boli. Zato pa tudi Slovincem ne privoščijo slovenskih šol, dobro vedoči, da bi Slovenci potem v omiki hitro napredovali, ko bi imeli šole tako uravnane, da bi otroci učitelja razumeli. Slovenec naj ostane neveden siromak, pokoren sluga in pripravljen za trdo delo, sicer pa naj bo brez veljave in brez pravice, kakor neumna živina. Nемец pa naj bo njegov gospod ter naj zložno in mirno uživa sad njegovega znoja. Tako si ti ljudje Avstrijo uravnano želijo, in kjerkoli vidijo, da Dunajska vlada tudi Slovincem kako drobtinico vrže, zaženejo grozen krik in pravijo, da se »nemštvo zatira«. Ko je nastopila nova vlada, raznesla se je govornica, da bo vlada Slovincem v šolskih zadevah nekaj privolila, da slovenske poslance pridrži v Hohenwartovem klubu. Takrat se je listič »Freie Stimmen« kakor puran po koncu spel in pisal, da bo to razburilo vse planinske Nemce ter jih na-

Kakšno bode novo leto?

(Vsem radovednejšem prerokuje Svečan.)

Staro leto je že minulo in zavoljo tega se spodobi, da nekaj spregovorimo o novem letu. — Za starim letom nihče ne žaluje, ali pa za njim žaluje ravno tako, kakor za rajno staro babo, posebno v slučaju, ako je zapustila lepo premoženje. Starega leta gotovo nihče ne hvaleži; ves slovenski národ ni zadovoljen niti najmanj z minulim starim letom. Staro leto je samo zlo prineslo, ne le slovenskemu národu, ampak tudi posameznikom, ki niso baš pri koritu. Ali moramo biti pravični ter reči, da se vsem ne more dobro goditi. Kajti vsaka sreča ima dva kraja, na enem je dobro, na drugem zlo.

Ne vemo sicer, kakšno bode novo leto 1894., ali povemo o njem vsem radovednim čitateljem »Mira« vsaj toliko, kolikor smo zvedeli iz statističnih podatkov ali naukov o turškem marijašu.

Novo leto se bode začelo s prvim prosincem. To je vsekako čudno, ker je znano, da nista zadnji gruden in prvi prosinec daleč narazen. Ono spremembo od starega zadnjega grudna na novi prvi prosinec opazuje prav malo ljudij, nekaj pa vendar, posebno tisti, kateri v gostilni pričakujejo porod novega leta.

Novo leto bode imelo dvanajst mesecev, izmed katerih vsaki se bode začel s prvim in bode končal z zadnjim. Vsak mesec ne bode imel enako dnij, ali najmanj jih bode imel svečan. Novo leto se bode označevalo s številko 1894. Začelo se bode s prosincem in bode se končalo, tako vsaj upamo,

z mesecem grudnom. Zakaj odkar svet obstoji, ni se še dogodilo, da bi novo leto se začelo z grudnom in končalo s prosincem. Vsaki mesec bode imel dni in noči. Po dnevu se bode videlo brez lune, lampe, sveč in brez plina. Ako ne bode nebo prepreženo z oblaki ali meglo, potem se bode videlo sonce, ktero bo v obliki velike zlate pogače metalo svoje tople žarke na zemljo. Pravijo, da je solnce veliko večje nego naša zemeljska kroglja, no, bržkone to bode res, zato ker v to verujejo tudi največji liberalci in nemškutarji. Vsaki dan se bode začel z jutrom, končal pa z večerom. Potem pa pride noč. Noč se bode v novem letu začela, kedar se bode končal dan, in končala, kedar se bode začel dan. Po noči se ne bode nič delalo. Ako bode nebo jasno, bodo se videli na nebu milijoni raznovrstnih zvezd, majhnih in velikih. O nekterih zvezdah zvezdogledci pripovedujejo, da so večje kot naša cela zemlja, če tudi je jako široka in dolga. Jaz tega ne verujem, ker še nihče ni bil med zvezdami in jih ni meril. Zvezde do zdaj niso bile nobene narodnosti. Še le v zadnjem času so si jih osvojili nemškutarji in so jih proglasili za »nemško posestvo«.

Izmed zvezd bode svetil častiti mesec, kedar se bode pošteno najedel, to je, kedar bode poln. On bode počasi naprej šel ter sprejemal vzdibe zaljubljenih in nesrečnih ljudij. Mesec bode enako svetil vsem ljudem na zemlji, ne brigajoč se za nobeno politično stranko, najmanj pa za koroške liberalce. Mesečina je vsem ugodna, samo tatomom pa ne ugaja. Star je pregovor, da se luna malo za to zmeni, če pes na njo laja. Ni nam znano, zakaj je takšno sovráštvo med luno in psom. Zdaj

smo pa slišali, da je irska akademija ponudila g. Doberniku, uredniku »Freie Stimmen«, veliko nagrado, ako bode rešil to uganjko. Nadejamo se, da bode g. Dobernik to uganjko natanko rešil, ker ima sicer, kedar gre za iznajdbo novih načrtov za pobijanje »bindišarjev« véasih precej izvirne misli; imajo pa samo to napako, da se ne morejo izvršiti.

Mesec, kedar bode poln, bo okrogel kakor solnce, samo ta razloček bo v novem letu, da bode mesec bled, solnce pa rumeno. Na mesecu se opažajo neke pege ali maroge. Hudomušni ljudje pa pripovedujejo, da so tiste pege posestva, ktera je kupilo društvo »Südmark«. Ker ono društvo nima toliko denarja, da bi moglo pokupiti vsa slovenska posestva tu na zemlji, kupuje jih bojda na mesecu. Tam so menda zelo po ceni. Tudi prav. Ne bodo nam vsaj mogli nemškutarji očitati, da jim kalimo »mir«. Na mesec gotovo noben »bindišar« ne pride. Čudno pa je, da se oblika meseca spreminja. Tudi v novem letu se bode spreminjala; véasih bode kakor srp, véasih pa kakor polovica jabolka. To si mi ne moremo razjasniti. Slišali smo pa, da o tem spiše jako učeno in temeljito delo neki Celovski baron, o katerem pravijo, da ga luna trka. Knjigi bo ime: »Pot iz meseca na zemljo«.

Odkar so prišli Nemci na Koroško, in znabiti da tudi nikoli še prej, ni se dogodilo, da bi solnce po noči sijalo in mesec po dnevu. Tudi v novem letu bosta solnce in mesec hodila po svojem rednem potu, od kterege jih nihče ne bode mogel odvrniti; ne bo se to posrečilo niti največjemu nemškutarju, ko bi vzel na pomoč vse žandarje.

Vsak dan v novem letu (z nočjo vred) bode

dražilo zoper vlado, ako tista Slovincem kaj dovoli. Kmalu pa se je zvedelo, da na vsem tem nič ni resnice, in jezica nemških puranov se je zopet potolažila. Vprašajmo pa, ali to ni grda in ostudna nevoščljivost? Ali mar tudi mi Slovenci tako delamo? Nikakor! Mi ne žalujemo, če dobi Nemci kako novo šolo, ampak veselimo se njih napredka in tako podjetje, ako je dobro, še podpiramo, kakor se to godi na primer gledé katoliškega vseučilišča v Solnogradu. Da so Nemci v mnogih krajih, kakor v Švici, v gorenji in dolnji Avstriji, na Bavarskem in Švabskem, ob Reni itd. v kmetijskem gospodarstvu, v drugih krajih pa gledé obrtnosti pred nami, zato jih ne zavidamo, temveč le občudujemo in hvalimo ter skušamo jih posnemati. Naši strokovni listi, kakor „Kmetovalec“, „Novice“ itd. nam dan na dan pred oči stavljajo zglede teh naprednih dežel ter nas spodbujajo k posnemanju. Mi se ne mešamo v nemško šolstvo in ne koprismo po nemških otrocih, da bi jim usiljevali slovenske šole ter jih na ta način za naš narod pridobivljali. Mi branimo le svoje in ne škilimo za tujim blagom. Naša družba sv. Cirila in Metoda ne sprejema v svoje šole tujih otrok, ampak le slovenske; nemški šulferajni pa lovi v svoje šole večidel le češke in slovenske otroke; kajti za nemške mu ni treba skrbeti, ker za tiste že država dobro skrbi.

Ni tedaj res, ako se reče, da je národna prenapetost in strast pri Slovincih ravno tako doma, kakor pri Nemcih. Ne rečemo, da bi se ne našla tudi med Slovinci, pa če je tiste kaj med nami, rodila se je iz žalosti nad prestanimi in še obstoječimi krivicami, med tem ko se pri Nemcih rodi iz oholosti in gospodoželjnosti. Prej imenovani listi so zadnje dni prežvekovali neki članek nemško-národnega časnika „Ostdeutsche Rundschau“, kjer neki German silno tuguje in toži, kako Slovenci zatirajo in nazaj porivajo Nemce. On pravi, da je bilo na Kranjskem prej vse v nemški oblasti, zdaj so pa vse Slovinci v pest dobili. Na tem je le toliko resnice, da je prej peščica Nemcev in nemškutarjev strahovala celo kranjsko deželo, ko se je pa slovensko ljudstvo zdramilo, to ni bilo več mogoče. Da bi se bil pa kak Nemec iz dežele pregnal ali da bi se mu bila kaka národna pravica kratila, o tem nismo nikdar nič slišali. Članek pravi nadalje, da Slovinci tudi na Štajerskem in Koroškem vedno huje „rujemo“, in da je tudi tukaj nemštvo v nevarnosti. Kdor tukaj živi, on že vé, kaj je na tem resnice. Vse naše „ruvanje“ leži v tem, da prosimo in se poganjamo za naše pravice, pa jih le redko kedaj dosežemo, ker jih naši ubogi „zatrli in preganjani“ nasprotniki iz rok ne spustijo in še državnih postav nočejo poznati, kjer tiste za nas govorijo. Mi moramo spoštovati vse postave, naši nasprotniki pa le tiste, ki so njim v korist. Ukljub temu pa kričijo, da se jim krivica godi, ker vlada Slovence še premalo zatira. To upitje moramo poslušati dan na dan, in to že več let; in skozi celo leto se v teh listih vleče hujskarija zoper slovenske rodoljube, da se mora že vsakemu poštenemu človeku pristuditi. Grof Taaffe se ni zmenil za to ščevanje in ni imel brambe za manjšine v deželah, ki so tako nesrečne, da so v njih Nemci v večini. Od sedanje vlade tudi nemamo kaj pričakovati. Naša edina nada je še

imel 24 ur. Tudi najkrajši dan v letu ne bode imel ne več, ne manj, kar je jako čudno. Dnevi bodo v poletju daljši in po zimi krajši, no ali zato bodo noči v poletju krajše in po zimi daljše. Zimske noči bodo zavoljo tega zlasti ugodne za lum-paciuse-vagabunde, ker v poletju se skoraj ne splača lumpati; komaj da sedež za mizo h kozarcu „belega ali črnega“, začne že rudeti zora. Dan je vstvarjen za to, da se dela, in noč, da se spava; so pa tudi ljudje, kateri delajo ravno narobe; po dnevi spavajo, po noči pa budijo brez dela in praznijo kozarce.

Vsaki mesec se bode delil na tedne in vsaki teden bode imel sedem dnij; vsaki teden se bode začel s pondeljkom in končal z nedeljo. Za pondeljkom pride koj terek. Tako je bilo pred tisoč leti in tako bode do zadnje sodbe. Še se ni pripetilo, da bi za pondeljkom prišla sredo. Takšnega skoka ne pamtijo niti najstarejši liberalci. Nedelja je odločena za telesni počitek in dušno okrepčanje, pondeljek pa za — mačkov stok ali bolne lase (katzenjammer).

Kakor vsako leto, tako bo novo leto imelo štiri dobe; namreč: vigred, poletje, jesen ter zimo. Najlepsi dobi bode vigred in jesen. Vigredi bode vse cvetelo in rastlo; v jeseni bode vse dozorelo. Zimska doba bode najmrzlejša in bode padal sneg, kterega Celovčani izvažajo kakor sol iz mesta v veliko pohujšanje kmetov. Velika noč bo vigredi in sicer v nedeljo. Pod sedanjim političnim sistemom v Avstriji ni se še dogodilo, da bi velika noč bila kateri drugi dan razun v nedeljo. To je dogodek, kterega treba vsekako omeniti.

Sploh, da nam ne bo treba dolgo pisati in

občna volilna pravica, ker tista bo na stran pomedla nemške liberalce in národne prenapetneže, na vrh pa pridejo socijalne stranke, ktere vejo, da je revnemu ljudstvu bolj treba kruha, kakor nemške národne domišljavosti in prenapetosti.

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Pravda slovenskega katoliško-političnega društva proti Beljaški „Deutsche Allgemeine Zeitung“.) Spominjali se bodo naši bralci, da je znani Beljaški list po zadnjem shodu katoliško-političnega in gospodarskega društva v Št. Jakobu v Rožni dolini prinesel vest, da so se po shodu kmetje stepli, in to vsled ščevalnih govorov slovenskih govornikov. Gosp. V. Legat kot podpredsednik društva je v imenu tistega Beljaškemu listu poslal popravek, v katerem je omenjal, da se je tepež vršil v drugi gostilnici, da ni imel političnega pomena in da ni bil z našim shodom v nobeni zvezi. V dokaz, kako slabo je bil list poučen, dostavil je popravljač še sicer malenkostno stvar, da je bil v listu gosp. Haderlap med govorniki naštet, akoravno ga niti na shodu ni bilo. Urednik Otič popravlja ni hotel sprejeti, zaradi česar ga je g. Legat tožil pri c. kr. mestno-deleg. okr. sodnji v Celovcu na podlagi § 21. tiskovne postave. Pri obravnavi dné 13. grudna t. l. g. Otič ni mogel ovreči poslanega popravka; dognalo se je namreč, da se je pretep vršil v drugi gostilni, in g. Otič torej ni mogel dokazati, da je bil tepež v kaki zvezi s shodom. Za stran g. Haderlapa se je pa izgovarjal, da ga ni našteval med „govorniki“, ampak le med „agitatorji“. Gosp. Legat je rekel, da v teh besedah ni veliko razločka, kdor hoče agitirati, mora tudi govoriti. Sodnik je na to svetoval, naj se stranki porazumete in naj g. Otič priobči popravek, kterega hoče sodnik sam sestaviti in sicer tako, da bode z njim lahko obe stranki zadovoljni. Urednik je bil s tem zadovoljen in tožnik tudi. Zdaj pa je neki poslušalec, kterega je urednik Otič seboj pripeljal in kteri že od nekaj kakor trabant spremlja nemško-liberalne urednike, Otiču nekaj na uho zašepetal. Na to je Otič rekel, da popravek sprejme, a le proti plačilu, za kar je hotel računati 25 kr. Temu se je tožnik odločno protivil, rekoč: „Meni ni za te krajcarje, pa če popravek plačam, dobi stvar tako lice, kakor da sem pravdo zgubil in se sam obsodil. List je na svoji časti zavezan, popraviti našemu društvu prizadjano krivico brezplačno, kajti predno bi se za to odločil, da bi moral ta popravek plačati, rajše vidim da se ne priobči in torej tudi izpovem, da hočem rajše častno propasti, nego se tej zahtevi sramotno udati. Zato prosim g. sodnika, naj razsodi po postavi.“ Po nekolicem premišljevanju je sodnik izrekel razsodbo, da je toženec oproščen, ker g. Haderlap v listu res ni bil naštet med govorniki, ampak med agitatorji. — Razsodba se torej ne opira na glavno stvar, ali je bil tepež v zvezi s shodom ali ne, ampak le na malenkostni pritikljej za stran gosp. Haderlapa, ki je v tem slučaju čisto brez pomena. Pa poglejmo si tudi to stvar nekoliko natančneje. Člen 19. tiskovne postave pravi, da se ima le resnica

tako potrpežljivost čitateljev „Mira“ napenjati, pravimo, da bode novo leto ravno takšno, kakor je bilo staro leto — se vé, ako se kaj družega ne pripeti.

Smešničar.

Neki viničar imel je njivo repe. A ker se mož ni dovolj brigal za potrebno delo in njivo slabo obdeloval, obrodila je repa tudi slabo. Neki hudomušnež napravil je tablo, napisal na njo smešnico, ter v nedeljo zjutraj na dotičnej njivi ob cesti zasadi v zemljo. Na tabli pa je bilo zapisano: „N. N. viničar, bode jutri zjutraj repo na litre prodajal.“ Ljudje iz cerkve gredoč brali so ter se smejala. Proti večeru še le je zvedel viničar za to šalo. Hitro je letel na njivo, zgrabil tablo ter jo zdobil na drobne kosce. Pravijo, da je obljubil, da se hoče poboljšati in da bode zanjrepjivo tako obdeloval, da mu bode bolje rodila.

Iz šole. „No, Francé, povej mi, kako se imenuje ta-le cvetlica?“ vprašal je učitelj enega razposajenega šolarja. France se je nekaj časa smehljaj, konečno pa reče: „Če vi tega, gospod učitelj, ne veste, kako pa to morem jaz vedeti?“

Pogumna žena. Neki čevljar je videl enkrat v mestu podobo, na kterej je bil namalan hudič, kako drži ženo v krempljih. — „To je neka bojazljiva žena“, govoril je sam za se čevljar. „Ko bi bila moja žena, ta bi temu hudiču oči izpraskala.“

(Thatsache) popravljati. Dobro! Mi torej mislimo, da je imel popravek v tem slučaju v prvi vrsti namen dokazati, da g. Haderlap na shodu ni bil navzoč, kar se je tudi storilo in dognalo. Le to se je torej imelo smatrati kot dokaz resnice, vse drugo je pa postranska stvar. Da g. Haderlap na shodu ni mogel nastopiti ne kot agitator (kakor je pisal Beljaški list) in ne kot govornik (kar se je v popravku mimogrede omenjalo) ume se ob sebi, ker ga na shodu bilo ni. Tako vsaj umevamo mi resnico v tej zadevi. — Komentara nam k tej stvari menda ni treba pisati, ker si ga napravi lahko vsak sam.

Iz Celovca. (Vincencijeva družba) je imela dné 8. t. m. v rokodelski hiši svoj letni občni zbor, h kteremu je prišlo mnogo č. gg. duhovnikov, bogoslovcev in druge gospode. Počastila sta shod tudi mil. gosp. knezoškof dr. J. Kahn in g. dež. predsednik Schmidt-Zabiérow. Gosp. prof. J. Müller je imel lep govor, v katerem je poudarjal, kako potrebne in važne so Vincencijeve družbe za podporo ubogih revežev ravno v naših hudih časih, in poročal, kako je omenjena družba marljivo delovala tudi v minulemu letu. Potem so spregovorili mil. gosp. knezoškof nekoliko izpodbudljivih besed, poudarjali, koliko koristi imajo udje te družbe sami, ter podelili navzočim svoj višjepastirski blagoslov. — Po shodu se je predstavljala v korist družbe v živih podobah igra „Sv. Elizabeta“. Glavne osebo, sv. Elizabeto, je lepo predstavljala naša rojakinja gospodičina Julika Schreyeva. Razne podobe je s primernimi pesniškimi besedami pojasneval g. učiteljski pripravnik Hrovat, pevci pa so peli primerne pesmi. Sodelovala je tudi koncertna pevka gospodičina Kroneisen. Bengalično razsvetljene podobe so bile jako krasne. Predstavljali pa so se sledeči prizori iz življenja sv. Elizabete: 1. Elizabeta odloži v cerkvi svojo krono. 2. Milodari Elizabetini se spreminjajo v rože. 3. Elizabeta — mati revežev. 4. Slovo od moža Ludovika, ki se podá v sveto deželo. 5. Elizabeto preženó od Wartburge. 6. Elizabeta moli pred križem. 7. Ludovika prinesó mrtvega k Elizabeti. 8. Elizabetina smrt. 9. Elizabeta — zveličana. Predstava se je vsem jako dopadla in zato se je še prihodnje nedeljo ponovila. —zm—

Iz Celovca. (Gosp. Vek. Progar), akademični podobar v Celovcu, prenovil je letos jako lepo tri oltarje podružnične cerkve pri Sv. Lovrencu poleg Grabštanja in izsekal za veliki oltar te cerkve tudi veliko novo podobo sv. Lovrenca. Za farno cerkev v Grabštanju je iz lesa izrezljal dva lična stranska oltarja z velikimi sohami (statuvmi) naše ljube Gospé in sv. Jožefa. Sedaj izdeluje marljivi naš rojak veliko podobo sv. Jožefa za deviško društvo v Celovcu, podobo lurske Matere Božje za Podklošter in križev pot za Trušnje. Nedavno je grofinja Egger v Rottensteinu naročila našemu umetelniku jako častno in veliko delo. Iz kararskega mramorja bode namreč izsekal za družbinsko grobnico (mavzolej) v Rottensteinu blizu nemškega Št. Vida veliko skupino: „Kristus vstaja iz groba“. — O novem letu se g. Progar podá na daljše potovanje po Laškem, da bo tam nadaljeval svoje študije. Obiskal bode vse znamenitejše kraje te dežele in se delj časa mudil v Rimu in Benetkah. Vrlemu slovenskemu rojaku želimo k potovanju mnogo sreče, da se zdrav in čil povrne v milo domovino! —zm—

Iz Kotmare vesi. (Poslano dopisniku Beljaške „Deutsche Allgemeine Zeitung“.) Do vrha vskipela in prevskipela je nekterih naših nemškutarjev ne baš obilna mera strpljivosti in samozatajevanja. Posledica temu je kilav dopis v Beljaški „Deutsche Allg. Zeitung“ z dné 3. grudna t. l., s kterim skuša nam dobro znani dopisun očrtniti našo sedanjo občinsko upravo. Radi pripoznamo, da se je ta slavni pa skriti dopisun pripravil k temu delu z vso gorečnostjo, ne dá se pa tajiti, da njegovih možgani niso zmožni delovati v toliki meri, da bi vendar nekoliko bolj umevno razkril globoko žalost nad to, po njegovih mislih zdaj tako nesrečno našo občino, ker drugače bi ne bil vstvaril tak duševni proizvod najnižje vrste ter bi se bil vsaj nekoliko posluževal pristojnejše oblike. Mi bi se z brozgo, kakoršna se nahaja v tem dopisu, ki je izrodek strastij duševno skromno nadarjenega zagriženca, prav nič ne bavili, da se ne nahaja v njem toliko nesramnih lažij in obrekovanj. — Ne zdi se nam vredno pošiljati popravke predrznemu Beljaškemu judovsko-liberalnemu listu, hočemo tedaj tu na kratko omeniti, s kakšnimi sredstvi hočejo ti naši nemškutarji doseči to, kar so po svoji lastni krivdi zgubili. Dopisun pravi: Odkar vodi tukajšno občino načelnik podružnice sv. Cirila in Metoda (Herr Prosegger „von“ Plöschenberg) dogajajo se pri nas čudne reči; ni mu namreč po volji, da se je, kakor smo pred letom dnij v „Miru“ omenili, na očitnem mestu ovrгла razglašena laž, ktero so naši nemškutarji raznašali, da je visoke občinske doklade zakrivil sedanji národni občinski zastop, ter se občinstvu povedalo,

da so tiste nastavili še prejšnji v občini gospodujoči nemško-liberalni mogotci, in pa da je novi odbor občinske doklade le znižal za tri in pol odstotkov. — Dopisuna posebno zanima občinski račun. Mi mu povemo, da se je občinski račun za leto 1892. s prilogami vred pravočasno predložil občinskemu odboru, kateri je izvolil, kakor je običajno, dva pregledovalca računov, in sicer obadva izmed nemško-liberalne manjšine, ne pa, kakor dopisun trdi, da je občinski odbor takrat na predlog dveh nemških odbornikov račun zavrnil. Da pa se je isti meseca mal. srpana zopet predložil in odklonil, to pa se je dopisunu gotovo le sanjalo. — Nadalje je pa zarad pokopališnega računa za leto 1892 tudi vse v redu, brez svedoštva sv. Cirila in Metoda; lahko se dopisun o tem, ako ima sploh toliko zmožnosti, in more račun stvarno presoditi, pri občinskem uradu sam prepriča. — Okrog pokopališča pa naj ta pošteni in korist svoje stranke le preveč ne brska, kajti začelo se je zidati še za časa nemškega gospodarstva s tako graje vredno malomarnostjo, da se nje nasledki ne dajo več popraviti; omenimo le, da se je plačevalo pri dva metra debelem zidu po 1 gld. 75 kr. od kubikmetra, dočim se navadno tak zid plačuje le z 1 gld. 30 kr. meter. Ni čuda, da pri tem stroški narasejo do take višine. Čeprav pa naši nemškutarji dobro vejo, da so vsega tega sami krivi, bi vendar radi vse to naši stranki na vrat obesili. — Dopisnik trdi dalje v dopisu, da se je nahajal v občinskem računu tudi znesek za smodnik, porabljen za streljanje h godu sv. Cirila in Metoda. Pozivljamo ga torej, da nam to dokaže, za kar se mu obljubi nagrada 100 kron; nasprotno pa, ako tega ne bode storil, proglasimo ga javno na tem mestu za nesramnega lažnika in brezvestnega obrekovalca. — Zavistno omenja dopisun, da dobiva občinski predstavnik nagrado za poslovanje in prispevek za pisarno. No, pa bilo je to pri nas tudi pred in je gotovo tudi drugod običajno, pristojbino od tega pa ni bilo treba plačati občini, plačal jo je župan sam iz svojega. Če bi bil torej občinski račun nepravilen, gotovo bi ga ne priporočal občinskemu odboru v odobrenje nadgozdar g. Mah, ki je poznat kot vesten, pošten in natančen mož, bil izvoljen tudi pregledovalcem občinskega računa in je po svojem mišljenju v odboru celo pristaš manjšine. Tedaj gotovo ni mogel biti slab račun vzrok tega, da sta bila res le samo dva izmed štirih zastopnikov zgoraj imenovane manjšine tako natančna in vnetja za blagor občine, da sta nasprotovale celotnemu računu, ali morda res le samo zaradi zneska 12 gld., ki se je zaračunal za stroške popisovanja poslov in pregledovanja mer in vag v občini. — Drzneto se pa vprašati, kje je bila ta čudovita natančnost in skrbljivost teh dveh gospodov takrat, ko sta še sama zavzemala odlična mesta v prejšnjem občinskem zastopu? Samo za ljudsko štetje najdemo v občinskem računu zapisanih sto goldinarjev; drugim večjim občinam, kakor je naša, zadostovalo je pa štirideset goldinarjev. Postavljalo se je dalje v šolski račun vsako leto po 10 gld. za drva podučitelju, in kakor se je o svojem času govorilo, se mu je enkrat še posebej darovalo 22 gld. gotovo kot nagrada vnetemu ponemčevalcu. — In recimo, da je naša občina še zdaj v rokah nam nasprotnih stranke, ali ne bi bilo morda mogoče, da se nekega lepega dne prikaže v občinskem računu za letošnje leto tudi znesek petdesetih goldinarjev za nepotrebnih spomenik na preloženih cesti čez Humberški klanec? — Šolske klopi, pred petimi leti novo napravljene, so bile vsled izredne neskrbljivosti takratnega šolskega odbora tako pomanjkljivo izdelane, da so se morale letos zaradi nerabljivosti vse predelati, isto tako so se morali predelati tudi zastori pri oknih šolskih prostorov. — Da se je samo nemški napis na šolskem poslopju odstranil, zato smo imeli svoje uzroke. Ni pa treba biti dopisniku preveč v skrbéh zaradi tega; skrbelo se bode že, da se napravi nov, primeren in pravilen napis. — Kar se tiče dalje očitanja, da se je ljudstvo na javnem mestu poučiti moralo, kako da mu je postopati zastran škode po divjačini, dopisunu ni treba biti v posebnih skrbéh; storilo se je to le zaradi tega, ker stranke, ne vedoče za dotične postavbe, prihajajo k županstvu pomoči iskat navadno še le takrat, ko je že prepozno. Iz vsega tega je razvidno, da ni gospodarstvo „Metodovec“ krivo tolike nezadovoljnosti v nemškutarstvem taboru. Pes vse kam drugam tace molil! Žal jim je, da niso več samovlastni gospodarji občine. In kakor so nekteri zagrizenci nezmožni brzditi svojo jezo zaradi te izgube in ne morejo zatajevati svoje zavisti zaradi povoljnega in vspešnega delovanja sedanjega občinskega zastopa, tako tudi dopisunu ni bilo več mogoče prikrivati brezmejne žalosti po nesreči, ki je zadela naše nemškutarje. Izkidal je torej svoje tugopolno srce v predalih Beljaške Urše, in v svoji otrpnosti toči zdaj grenke solze nad „nesrečno“ našo občino. — No stavimo, da ga ni pod solncem ganljivejšega prizora, razven onega pod tempeljevimi ozidjem, kamor zahajajo Je-

ruzalemski židovi obžalovat svojo osodo. In resnehote mora človek pomilovati ne občino, pač pa bedastega dopisnika. Radi mu tedaj verjamemo, da bi bilo našim nemškutarjem obupati, ako bi ne imeli nade, da jim prisije kdaj zopet zvezda boljše bodočnosti, o kateri pa mislimo, da se še ne bode tako kmalu prikazala na obzorji njihovega nemškutarstvskega neba. — Kličemo pa dopisunu in njegovim tovarišem v spomin pregovor: „Kdor nosi maslo na glavi, naj ne hodi na solnce.“ Ako ne bode zadostoval ta odgovor, govorili bomo v drugo še jasnejše, kajti gradiva imamo dovolj na razpolaganje. Torej na svidenje, ako drago!

Na Plešivcu, dne 9. grudna 1893.

Matija Prosekar, župan.

Iz Št. Štebna na Zili. (Letni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda) je bil prav dobro obiskan. Pazljivo smo vsi poslušali častite gospode govornike, ki so govorili o ljubezni do materne jezika, razlagali njegovo lepoto ter dokazali, da se nam ga ni treba sramovati, in da naj nihče več ne vpraša: „Ali smem Slovenec biti?“ ampak vsak naj pravi: „Jaz moram in hočem Slovenec biti.“ Govorili so tudi o verski narodni šoli, kako živo potrebujemo koroški Slovenci take šole, da se tudi v slovenski šoli more ljudstvo izmikati. Še o drugih rečeh so nam izvrstni govorniki povedali marsikteri nauk. Pridobili so si srca vseh poslušalcev. Pristrčna zahvala naj bode vsem izrečena. Vse je bilo dobre volje in pozno v noč so nas razveseljevali domači pevci z milo donečimi slovenskimi pesnimi.

Iz Ziljske doline. (Nekoliko resnobnih besedij slovenskim starišem.) Šolske počitnice so minule in otroci hodijo zopet v šolo. Brezverski značaj naših ljudskih šol ima zmirom še svojo postavno podlago; vlada je zmirom še malo odločna, da bi v tem oziru storila kakšno spremembo. Vlada misli, da je katoličanom avstrijskih dežel po volji, ako jim dá le nekoliko malo drobtinic. Med tem pa deluje precej velik del učiteljev v duhu nekih brezverskih časnikov v šolah naprej in djanski odkristjanjuje otroke. Kajti ne le da taki učitelji ne spregovoré med šolskim poukom niti najmanjše besedice v korist krščanskemu nauku, oni celo delajo na to, da bi pouk katehetov kar najmanj na otroke vplival; zgodilo se je že tudi, da je neki učitelj pred otroci razglasil to, kar je duhovnik v šoli učil, za laž in neresnico. In ako bi tudi vsi učitelji ne bili taki, vendar niso kot vzgojitelji svojim šolarjem izgled, kako se morajo krščanske dolžnosti spolnovati; to pa vpliva na mladino veliko več, kakor besede, zakaj „beseda miče, izgled vleče“. Ker pa ne vemo, kako dolgo bodo še sedanje šolske razmere trajale, morajo si katoliški stariši nekako sami pomagati, ako hočejo pridne otroke izrediti. Zato jim kot prvo sredstvo priporočujemo, da bi tiste učitelje, kateri še prav po krščansko mislijo in čutijo, v tem mišljenju tudi za naprej utrjevali. Naj se jim skazuje večje zunanje spoštovanje nego onim, kateri nalašč kažejo na zunaj svoje protikrščansko ravnanje in mišljenje. Pohvalimo večkrat take učitelje pred svojimi otroci in zapovemo jim, da naj take učitelje spoštujejo in ljubijo. Pravi krščanski učitelj je angelj varuh šolskim otrokom, ali nekrščanski učitelji so neka vrsta hudobnih duhov, katerim morajo, žalibog, danes mnogi pobožni stariši svoje otroke zaupati. Da bi takšni nekrščanski učitelji ne imeli toliko vpliva na naše otroke, ne preostaja nič drugega, kakor večkrat brez vseh ozirov otrokom zatrditi, da bi se takih učiteljev varovali. To je drugo sredstvo zoper sedanjo brezversko šolo. Berimo pripovedovanje o makabejski materi in njenih sedmerih sinovih in učimo se, kako morajo stariši zato skrbeti, da bi duše svojih otrok za nebesa ohranili. Kdor nima zgodovine sv. pisma pri roki, naj le opazuje kokljo, kako vodi svoja piščeta, kako pogumno jih brani. Čuti se tako močno, kakor levinja, če gre za življenje njenih piščet. Niso li nekrščanski učitelji tudi velika nevarnost za zveličanje otroških duš? Gotovo so; in zavoljo tega bi imeli krščanski stariši to nevarnost zmanjšati. Oni morajo skrbeti za to, da bi oprezno od otrok zvedeli, kaj jim je učitelj v šoli pripovedoval in potem, če jim je učitelj kaj veri nasprotnega razlagal, morajo jim to razložiti s krščanskega stališča. Če pa stariši niso taki nalogi kos, morajo otroke opominjati, da bi se ravnali samo po besedah g. kateheta. — Če domači učitelji zanemarjajo službo božjo, dalje če ne sprejemajo sv. zakramentov, če prestopajo postno zapoved, ne pozdravljajo križev ali pa javno zoper vero govorijo in tako kažejo, da niso nobeni kristjani, morajo stariši otroke na to opozoriti in ob enem jim ukazati, da bi se takih učiteljev varovali ter jih ne posnemali. — Napisali smo tu nekoliko odkritosrčnih besedij iz dobrega namena. Želimo si samo, da bi vsi krščanski stariši te vrstice premišljevali in se po njih ravnali!

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) so poslali: Gosp. J. Gantar, nadučitelj v Čatežu, zavoj knjig; sl. uredništvo „Slovenskega Naroda“ deveto in deseto zbirko

prvih kron v znesku 634 kron 5 vin.; vrlo delavna podružnica v Trbovljah po čast. g. kaplanu A. Vetrniku 136 gld.; g. Fr. Stepančič, veleposestnik v Temnici pri Trstu, 100 gld. pokroviteljine; g. Ign. Trante 66 gld. v imenu društva učiteljev in šolskih prijateljev za kameniski okraj ob godu slovenskih apostolov kot drugi del pokroviteljine; gđ. Tončika Kavčič, blagajničarica ženske podružnice v St. Juriju na južni železnici, 56 gld. udnine in 8 prvih kron, ktere so darovali: g. Pavlina Pakova 4 krone, g. A. Kavčič, gđ. T. Kavčič, g. dr. Majer in g. I. Žiher po 1 krono; Sentjakobsko-Trnovska možka podružnica po č. g. župniku Vrhniku prve krone, ki so jih darovali: g. Jos. Pichler 1 krono, preč. g. kanonik J. Rozman 4 krone, č. g. J. Oblak 2 kroni, č. g. Fr. Peršič 3 krone, gospa Pirnatova 10 kron, č. g. dr. Iv. Krek 1 krono, g. M. Močnik 1 krono, čast. g. A. Kalan 4 krone, č. g. A. Koblar 2 kroni, č. g. Jos. Debevec 2 kroni, g. Majdič v Vira 1 krono, č. g. A. Plečnik 1 krono 10 vin., preč. g. kanonik J. Semen 2 kroni in slavno vodstvo meščanske vojašnice 10 kron; Gutenberg 25 gld. 88 kr.; g. dr. Fr. Vok, c. kr. notar v Ljubljani, 18 gld. kot volilo rajne g. Frančiške Flerin iz Ljubljane; g. I. Pintar, blagajnik podružnice v Slovenski Bistrici, 15 gld. nabranih povodum veselega izida volitve v okrajni šolski svet pri P. Novaku meji okrajnimi zastopniki in drugimi narodnjaki; „prijatelj mladine“ v Železnikih 10 gld. 26 kr., nabranih v gostilni gop. Mihaela Thallerja po gđ. Anici Slibarjevi; g. Ivan Hribar 10 gld., ktere so darovali mesto venca na grob H. Kavčiča gg. Jan. Dejik v Pulju 2 gld. 50 kr., dr. Matko Laginja 2 gld., dr. K. Janežič 1 krono in pošiljavec 5 gld.; g. Josip Zirovnik, nadučitelj v Gorjah 20 kron, ki so jih darovali: č. g. J. Berlic, župnik v Mošnjah, g. L. Skumovec, posestnik in g. J. Žumer, župan v Gorjah, po 2 kroni, g. T. Črne, posestnica, gđ. Z. Grm. učiteljica, g. Vinko Jan, posestnik v Gorjah, g. J. Jeklen, gostilničar na Bledu, g. Frid. Olifčić, gostilničar na Bohinjski Beli, g. J. Peternel, župan na Bledu, preč. g. J. Razboršek, dekan, g. Fr. Rus, nadučitelj, gđ. Sterle, učiteljica, g. J. Trojar, postar, gđ. Marija Uršič, post. odprav., g. J. Zirovnik, nadučitelj in g. Žumer, zasebnik v Gorjah po 1 krono; g. A. Podboj v Ribnici 7 gld. kot dar nekterih udov tamošnje podružnice; g. J. Orel v Prvačini nabranih 12 kron 15 vin., ki so jih darovali: gg. Fr. Tušar, Fr. Jakmučev, A. Leban, J. Malnarjev, J. Orel in A. Sinigoi po 1 krono in vesela družba 6 kron 15 vin.; č. g. Fr. Gomilšek, bogoslovec, 5 gld. 30 kr., ktere so zložili pri č. g. župniku Mesku v Kapeli ob priliki druge sv. maše primicijanta J. Kosarja iz Negove, navzoči duhovniki, „ki so se navduševali za našo družbo, zročí raz visoke Kapele k umirajočim prekmurkim slovenskim bratom“; č. g. S. Gregorič ml., farni vikar, 5 gld. kot dar č. g. Petra Kara, duhovnika v Čeneboli na Beneškem, in č. g. Josip Kos, administrator, 4 krone, nabrane v veseli družbi na Selih poleg Šumbrega na Dolenjskem. — Vedno večje so potrebe naše družbe, a lepa vrsta požrtvovalcev nas navdušuje k vedno širšemu delokrogu. — Bog Vam povrni.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Štajerske. (Kmečko delo po zimi.)

Bela odeja nam je nepričakovano zopet ogrnila zemljo, spominjaje kmeta na pregovor: „Zima in grajščina (gospôska) ne prizaneseta“. S tem pa se je posebno kmetu vse spremenilo. Njegov trud, njegovo veselje in njegove nade, ki jih je imel z obdelovanjem zemlje in spravljajem pridelkov, vse to mu je sedaj zastalo. Delo in skrb omejila sta se na domačo hišo in njene potrebe. Vendar s tem on še ni prost, da bi šel kar tako počivat za — peč, temuč dosti še mu je dela in truda tudi ob slabem vremenu po zimi, da preskrbi in popravi vse, kar potrebuje in si želi, da bi bilo izvršeno — po leti. Vsak letni čas nalaga kmetu drugače delo, kar se ne dá spreminjati. Ko je kmeta zima prignala v hišo, treba mu je najprej pregledati in skrbeti, je li ondi vse v redu in pripravljeno za dolgočasnega gosta, ki nas bo blizo pol leta držal pod težko obleko in vabil za gorko peč. Treba oskrbeti in popraviti dvojna okna, da se porabi manj kurjave in lesene stene od mokrote ne gnijó. Enako je treba poskrbeti za živino, hleve dobro napažiti z mahom, praprotjo, ali kakor po nekod, zakidajo jih z gnojem. Čeravno poslednje ni priporočati, vendar moramo storiti, kakor nam je bolj pri rokah, da ohranimo živino toploto, kajti: „Toplota in snaga ste polovica krme,“ pravi umen kmet. Enako je dolžen kmet tudi preskrbeti družini primerne obutali in obleke za zimo. V tej reči ne gre preveč štediti, kajti ravno iz premrazenja izvira mnogo boleznij, ktere pozneje še več stanejo. Svetovati je pač, da se kmet drži, kolikor mogoče, obleke iz domačega dela, ker je veliko bolj trpežno od tovarniškega. Dalje naj kmet pregleda in preceni pridelke svoje; bodo li zadostovali za celo zimo prerediti vse, ljudi in živino. Če so ti pičli, treba ukreniti, da se kak rep živine proda koj za časa, da ne bo trebalo v spomladi izdajati denar za krmo, ktera, kedar se kupuje, kaj malo izdá! Pregledati mora kmet tudi, kakšni so pridelki po kaštah, kletih in svislih, se kje ne kviri morda nekoliko vlažno zrnje (posebno na ajdo in proso je paziti), ne gnije krompir, korenje ali repa, kako je oskrbljen mošt, kis itd.? Tudi na skednju in svislih mora oči imeti kmet, da vé določiti, kakšna rezanica naj se napravlja, da bo živina lahko izhajala, da bo tudi primerna k množini pridelkov, da bo namreč zadostovalo vsega za celo zimo, kar hlapce in družino malo briga. Ko je kmet vse to oskrbel, stopiti mu je ob boljšem vremenu tudi še k svojim gojencem — mlademu sadnemu drevju. Ker pri sedanjih okoliščinah ni pričakovati kmetu kaj povračila škode od najemnikov lova, zato je bolje, da se kmet sam pobriga in zabrani svoj nasad. Drevesnici visok in trden plot, posamezne pa obvezati s slamo, — najboljša je turšična, ker nje je manj škoda in se njenega vrščenja ob vetru dolgouhec najbolj boji. Pozabiti tudi ne sme kmet

na čebele, kako jih opaziti in preskrbeti; dalje kako je s steljo, drvami itd., ko nastopi dolgotrajna zima. Ko vse to preskrbi, lahko si nekoliko odahne, ali ne v svojo škodo. Sedaj mu je najbolj priložni čas, da se nekoliko razvedri, ne toliko v kakšni pijači ali v razveseljevanju, nego bolj v čitanju dobrih časnikov in poučnih knjig.

S Pohorja. (Letina.) Hvala Bogu! more klicati letos naš kmet, ker nanosil in navozil je pridelkov večinoma polne kleti, shrambe in skednje. Spomlad je slabo kazala, suša je žugala vse pokvariti, če ne uničiti, ali vsegamočno je vse na dobro obrnil. Sena ravno ni bilo preveč, ali vendar še vsaj v mokrotnih legah zadostno, tem bolj pa je vzrasla otava. Najboljša podlaga krme živini pa bode slama, ktera je izredno dolga vzrasla, da se jarina skoraj ne pozna od ozimne. Še bolj pa moramo hvaliti zrnje. Pšenica, rž, oves, ječmen itd. so letos obilno izdali na mero, Bog daj, da bi tudi tako dobro teknili! — Tudi kornja, grah in ajda so izvrstno obrodili, in bodo kmeta dobro založili. Najlepši pridelki pa so v kleti. Krompir in repa, oboje je, z malimi izjemami, posebno obilen in lep pridelok obrodilo, da ga je lahko vesel. Edino sadje je nekaj zaostalo. Še je bilo nekaj hrušek in jabolok, ktere smo tudi varčno in skrbno porabili za mošt, ali shranili za prigriček. Ali orehe je čedno posmodil spomladanski mrz, črešnje in kostanji so bili pa tudi precej „lažnivi“. Vendar, ker so glavni pridelki jako obilni, lahko bode pozabil kmet te malenkosti in hvaležnega srca prosil Boga, zdrav in srečen to uživati, kar mu je dobrotljiva njegova roka podelila.

Iz Čadrama. (Zborovanje bralnega in gospodarskega društva „Sloga“.) V šte. 42. „Slovenskega Gospodarja“ je bilo naznanjeno, da bo imelo društvo „Sloga“ dne 29. vinotoka svoj tretji občni zbor s poukom o sadje- in vinoreji v Čadramski šoli od potovalnega učitelja g. J. Belè iz Maribora. Ker je pa bil g. Belè dne 29. vinotoka zadržan, je društvo preložiло zborovanje na dan 3. listopada in to s pismenim privoljenjem načelnikstva okrajnega šolskega sveta. Tudi pri cerkvi je bilo dvakrat oznanjeno, da bi se udeležilo mnogo poslušalcev; kajti vsi so zelo potrebni pouka o kmetovalstvu oziroma o vinoreji. Kakor se kaže, bomo se morali resno poprijeti nasadov z ameriškimi trtami in se tudi bolj pečati s sadje-rejo, da bi mogli lažje shajati; kajti dandanes so za kmeta davki jako veliki. Zaradi tega je priredilo slavno društvo, če tudi še ne obstoji dolgo, poučljiv govor, da bi se na takov način ljudstvo nekoliko poučilo. G. Belè nam je razkazoval, kako se mora cepiti trta, zasajati in obdelovati. K poučnemu govoru se je zbralo lepo število poslušalcev, smelo trdim, kakih 150 oseb, a še več bi se jih bilo nadejati, ko bi nam ne bili hoteli oplotniški nemškutarji zabraniti zborovanje. A ker je odbor c. kr. okrajnemu glavarstvu naznanil dan zborovanja in tudi priskrbel privoljenje od krajnega šolskega sveta, tako se ni ustrašil omenjenih kričarjev, ker so trdili, da niso nič vedeli o tem, kar se namerava v šolski sobi, namreč kmetijski pouk. No zdaj pa poglej svet, oplotniške mogotce, kako pridno hodijo v cerkev, da še ne vejo, kaj se bode godilo, akoravno se je to pri cerkvi dvakrat naznanilo. Tedaj ti gospodje niso vedeli, kaj je v društvenih pravilih pisano. Društvo „Sloga“ je v Čadramu, oplotniške občine, pravila so tudi potrjena od c. kr. namestnije v Gradcu, namreč dne 20. sušca 1893. Kaj ima tedaj občinsko predstojništvo ali tajništvo pri šoli? Taki so tedaj naši „kmetijski prijatelji“ oplotniški! A jaz dobro vem, zakaj jim je naše društvo trn v peti. Mi imamo naročene razne liste, kakor „Slovenskega Gospodarja“, „Mir“, „Domoljuba“, „Domovino“ in „Kmetovalca“. In ravno zatagadel se bojijo, da bi se ne poučili kmetje o politiki, da bi jim znalo odzvoniti v občinskem zastopu, kar bi bilo pričakovati. Saj je pa tudi nelep, da bi taki priseljeni tujei gospodarili z občinskim premoženjem. Saj je še mnogo drugih, ki bi lahko sedeli na občinskem prestolu. Ali še niste slišali, kako modro so jo pogodili Slatenčani in si izvolili domačina za občinskega predstojnika. Ali celjska okolica je pa tudi dolgo trpela od nemškutarjev, in zdaj so se jih ljudje vendar enkrat odkrižali, kako se jim dobro godi. Neki krčmar ima gostilnico s slovenskim napisom, a zraven pa zaničuje Slovence, misleč si, da le dobim denar od njih, za drugo meni malo mar. Oplotniški Slovenci, bodite pametni in izogibajte se takih gostilnic; kajti potem se bodo že spametovali. Zatorej bi svetoval tistemu popotniku, ki hodi po slovenskih gorah, da bi se tudi pri nas nekoliko pomudil, da bi videl, kako je pri nas. In tudi mislim, da bi bili pri volitvah bolj složni, in tako se nam bodo pridružili še drugi volilci, ki niso bili do zdaj ne krop ne voda, ker jim je manjkalo voditelja. Opozorjam vas, da pristopite v prav obilnem številu k bralnemu in gospodarskemu društvu, čeravno ni odbor iz visoko učenih mož sestavljen. Saj je še g. potovalni učitelj nas zago-

tovil, da nam še rad ustrezne s svojim poukom. Delati moramo vztrajno in se ne udati in gotovo bomo zmagali, in ne smemo se dati oplasiti od ljudij, ki pravijo, da je ves naš trud zastonj. Ne smemo se ustrašiti nemškutarjev, postopati moramo proti njim odločno. Gospod Belè je sam rekel, da bi bilo to dobro višjim krogom naznaniti, ker hočejo nemškutarji nam taka zborovanja zabraniti. On pravi, da je prehodil že vso Koroško, Kranjsko in Štajersko, a take občine še ni našel. Naj torej tudi tukaj velja geslo: „Svoji k svojim!“

Iz Haloz. (Naše vino in kmetijske zadruge.) Nekdaj so bili za nas boljši časi, ko še ni bilo železnic, in so Korošci k nam po vino hodili, da smo ga lahko prodali in si z denarjem pomagali. Zdaj je pa druga, ko so železnice, in Korošci kupujejo vino od ogerskih Judov, nas pustijo pa na strani. Seveda mi svoje poštene kapljice ne moremo tako po ceni dati, kakor židovi svojo brozgo. Iz Koroške pa čujemo pritožbe priprostega ljudstva, da poštenega vina skoraj ni več dobiti po gostilnah. Morda bodo kmetijske zadruge pomagale nam in Korošcem. Zadruga enega vinorodnega okraja si lahko kupi v Celovcu hišo ter pridobi pravico, da sme točiti vino svojega okraja na drobno in na debelo. Kedar je to uravnano, prevzame zadruga ves vinski pridelok celega okraja ter ga sod za sodom pošilja v Celovec. Tako bi bilo pomagano nam in Korošcem. Mi bi svoj pridelok v denar spravili, Korošci bi pa dobili pošteno in ceno vino, pri katerem bi se lahko ogreli in veselili, ne pa zboleli, kakor se rado zgodi po užitku spakadranih vin. Zato se tudi mi veselimo nove postave o kmetijskih zadrukah in dostavljamo le še to željo, naj bi se povsodi skušeni in modri močje izvolili v odbore teh zadrug.

Iz Šmarja pri Jelšah. (O kmetijskih zadrukah.) Ne morem si kaj, da ne bi objavil svoje misli o kmetijskih zadrukah v naslednjih vrsticah: „Mir“ je v svoji 30. šte. t. l. priobčil načrt postave o kmetijskih zadrukah, ki ga je predložilo poljedelsko ministerstvo državnemu zboru. Jaz sem vse točke tega načrta prebral s tebnim premislekom, in ne morem najti upanja, da bi ta postava nam kmečkim ljudem kaj koristila. Namen, kakor ga določuje § 2., je sicer dober in vse hvale vreden, a kaj, ker ga ta postava, če bi bila sprejeta, nikdar dosegla ne bo. Ž njo bi dobili zopet le še novih zmešnjav in novih opravil, pa novih davkov in novih plačil, s katerimi smo pa itak že zdaj čez silo obloženi. Gospodje, ki navadno ne poznajo suše v denarni mošnji, sodijo pač povsem drugače o naših razmerah, kakor mi, ki v njih živimo. Človek le toliko vé, kolikor je sam izkusil. En paragraf pa je gospod minister vendar le pozabil dodati, v katerem bi povedal še to, kje da naj jemljemo denar, od kod ga naj dobimo, da bi mogli zmagovati vse stroške, ki se nam v enomer nalagajo od vseh strani. Minister je pač revež v tej zadevi, ker kmečkih razmer ne pozna. On ima sicer dobro voljo in blago srce, kmetom pomagati, samo da ne vé pravega pota, kje in kako bi začel, da bi pravo zadel. Taka se tudi navadno našim poslancem in zastopnikom prostega ljudstva godi; ker sami ne okušajo skrbi, stisk in težav kmečkega življenja v sedanji dobi, zatagadelj se pa tudi le malo ali nič zato ne brigajo, da bi kmečkemu stanu neznosna bremena olajšali, saj pravi pregovor, da „sita vrana lačni ne verjame“.

Kdor še uboštva sam ni nosil,
Ta ne vé kako boli;
Kdor ni lačen kruha prosil,
Tud' ne vé, kako diši.

Nekoliko praznih obljub, pa vedno nalaganje novih bremen, — to je vse, kar se stori za nas, kar nam že tridesetletne skušnje dovolj spričujejo. Neovrgljivi dokaz temu pa so davčne in zemljiške knjige, ako jih primerjamo 30—40 let nazaj. V teku zadnjih desetletij se je kmečki stan silno pogreznil v dolgove, iz katerih si sam več pomagati ne more. Vsled tega od leta do leta prejšno blagostanje naglo pojema, ubožanje pa strahovito narašča. Naj se pomisli, koliko truda je treba žrtvovati, koliko potnih srag preliti revnemu ljudstvu, predno se tako velikanska svota denarja vkup spravi, ki se mora zdaj za same obresti vsako leto izplačati. To je nova tlaka in sužnost, hujša od prve. Da bi se ta denar smel porabiti za druge, neizogibne potrebe gospodarstva, bi pač gotovo ne bilo treba tako neusmiljeno podirati gozdov. Ako hočete kmetu pomagati, rešite ga dolgov, ki so glavni vzrok njegovega propada. Žalostne in pogubne posledke v tem položaju, imeli bodo naši postavodajalci vknjižene na svoji vesti, ker bi bili lahko ohranili kmečki stan trden in neodvisen, da bi bil v resnici to, kar bi imel biti: glavni in najmočnejši stebel države. Zatagadelj bi bilo pač najbolje, da bi državni zbor postavo o kmetijskih zadrukah odklonil, ter se poprijel v to svrhu boljših in pravih sredstev v pomoč stiskanemu kmetu. Od te postave bi imelo kmečko prebivalstvo gotovo škodo, dobička pa nobenega; kajti vsi stroški, ki bi bili združeni s to

postavo, naložili bi se spet, kakor že navadno, le na kmečke rame.

Dostavek uredništva. Sprejeli smo ta dopis, da se čuje tudi druga plat zvona. Sicer pa sodimo, da dopisnik prečno vidi. Stroški pri zadrukah ne bodo veliki, saj jim postava sama določuje meje. Zadruge pa znajo vendar koristiti, ako bodo pri vodstvu pravi možje. Dostokrat si en sam ne more pomagati, celi okraj pa že kaj premore. Ali mar za vinorodne okraje ne bo dobrota, ako bi na pr. za druga prevzela vinski pridelok celega okraja in skrbela za to, da se razpeča? Posestniki bi dobili precej nekaj denarja na roke in bi jim ne bilo treba na kupca čakati. To in marsikaj drugega zamogle bi zadruge izvrševati.

Iz Griž ob Savinji. (Naprej!) Cenjeni „Mir“, kakor pridne bučelice ti dragi rojaki prinašajo poročila iz raznih krajev, da polno zadostuješ stavljenemu geslu. Sprejmi še enkrat našo faro med svoje predale. — I kje pa so Griže? vpraša že oddaljeni radovedni bralec. Od dobro znanega mesta Celja poldrugo uro hodá proti zahodu ob veliki cesti je trg Žalec. Tukaj pa se obrni ravno proti jugu in glej na drugo stran Savinje. Tu po vzvišenem svetu so posajena stanovanja Grižanov, kakor raznobarnve cvetlice v zelenem vrtu. Dalje zagrinjajo pogled tri gore: Zabukovica, Gozdnik in Kamaik. Vmes pa ponosno stoji kično prenovljena farna cerkev in posebno pa še miče z vinsko trto opleteni grič, kjer se blišči nova cerkvica Marije Lurške. A tudi:

Orehov, jablan, hrušek, sliv
Ob hišah je do samih njiv;
Precvitajo, diše vspomlad,
Jesen rodé okrogel sad.

Kakor se je naravno lepi kraj v malih letih zdatno olepšal, tako napredujemo tudi duševno. Dne 19. listopada ustanovili smo „kmetijsko bralno društvo“. Pri narodnjaku Val. Naprudniku osnoval je časni odbor prvo slavnostno otvorenje. Gostov, domačih in tujih, došlo je mnogo. Slišalo se je dosti lepega, spodbudnega in koristnega, kar pa v „Miru“ ne morem na drobno naštevati, ker je prostor pretesen. Takoj je vstopilo okoli 60 udov. Predsednikom je bil z vzklikom voljen gosp. Jakob Janežič, znan odličnjak, in celi odbor je v izvrstnih rokah. Gotovo je novo seme vsejano v živo zemljo, kot nov biser. „Naprej zastava Slave!“ Leon.

Slovenci in Slovenke! Darujmo prvo krono, ki nam v roke pride, družbi sv. Cirila in Metoda!

Iz Dunaja. (Iz državnega zbora.) Položaj je neizpremenjen. Na eni strani koalicija, ki se vsak dan boji, da bi ne počila kaka bomba med brati, ki drug drugemu ne zaupajo. Najnesrečnejšega se čuti Hohenwartov klub, ki vidi, da je grof Hohenwart le nemškim levičarjem na konja pomagal in da klub z vsemi resolucijami ne bode nič opravil. Levičarji čutijo moč v svojih rokah in tudi najprevidnejši ne zakrivajo več svojih gospodarskih in narodnih teženj. — Tako javlja „Neue Freie Presse“ od 6. grudnia, da ministra Falkenhayna predlog o „rentnih domovih“ — ne spada v koalicijski program. Tako se varujejo na levičarski strani konservativne zadeve! Minister Falkenhayn je jedini konservativni mož v novem ministerstvu, ki ima nekaj srca za kmeta trpina, in tega ministra predlog, ki bi bil mogel nekoliko koristiti kmečkemu stanu, vrže levice — pod mizo! Zato je bila tudi prva pot finančnega ministra pl. Plenerja k — baronu Rothschildu! Da, židovski denar skrbi gospodo, za kmeta pa jim ni mar! Poznamo se! Če hočejo torej v Hohenwartovem klubu ostali slovenski poslanci vlado podpirati res le tako dolgo, dokler varuje ta konservativne koristi, — no tedaj pač ne bode dolgo trajala hvalisana koalicija. Ta vlada s Plenerjem in Wurbrandom nam ni in nam ne more biti pravična. — Na drugi strani združuje se slovanska opozicija. Saj pa nam je tudi potrebna. Zatirani smo vsi Slovani — izvzemši seveda Poljake — odpor naš mora torej biti skupen, odločen proti vsem, ki nam hočejo vzeti še to pičico narodne enakopravnosti, ki nas hočejo ugonobiti s svojo skrbjo — za židovski kapital. — Dne 11. t. m. prišlo je v obravnavo izjemno stanje na Češkem. Pokazali so gospodje v koaliciji, kako „liberalni“ so, kako jim je na srcu tista glasovita „odkritosrčnost in resnica“ novega ministerstva, kajti z večino 111 glasov potrjeno je bilo izjemno stanje. — Še nekaj! Zbornica je sprejela domobranski zakon, ki nalaga posebno kmetškemu stanu hude, težke žrtve denarja in krvi. Poslanec Ghon je na tistem „kmetškem shodu“ v Ledenicah, kakor je poročala Graška „Tagespošta“, izjavil, da bode glasoval proti predlogu, ker nalaga kmetu neznosna bremena. In sedaj je isti Ghon glasno in pogumno glasoval za predlog. Sedaj mi pa naj povejo tisti nemčurji, ki še vedno verujejo, da je gospod

Ghon „mož-beseda“, kako se pravi slovensko takemu postopanju? Mi narodnjaki ne verujemo vsakemu prilizovanju nemške in nemčurske gospode; — če se pusté naši nemškutarji od nje „za nos voditi“ — to je njihova stvar!

Glasovi nasprotnikov.

Baltiški Nemci.

„Freie Stimmen“ štev. 147. pretakajo britke solze nad Nemci ob bregovih baltiškega morja na Ruskem, o katerih pravijo, da jih ruska vlada hudo zatira ter jim usiljuje ruske šole in ruski jezik. Ali ni to največja hinavščina, ako list, kateri v vsaki številki odobrava in zahteva, da se morajo Slovenci zatirati, da se jim morajo usiljevati nemške šole in nemški jezik, zdaj na enkrat drugih misli postane, kjer se enaka krivica bojda godi Nemcem? Če se tedaj Nemcem uriva tuj jezik, je to velika krivica, če se pa tako dela s Slovenci, je to po pameti g. Dobernika čisto prav, pošteno in pravično! Nam se nemške šole urivajo pod prevezo, da nam je nemščina za življenje potrebna; ali bi se ne dalo ravno tako in še z večjo pravico svetovati baltiškimi Nemcem? Tistih je le pičlo število, ruska država pa je silno velika in v celi državi velja le ruski državni jezik, ker so drugi jeziki v primeri z ruskim le malega pomena. Baltičkim Nemcem je torej ruski jezik bolj potreben, kakor nam nemščina, kajti Avstrija ni nemška država, ampak je v njej več Slovanov, kakor Nemcev. Sicer pa je treba pripomniti, da v baltiških deželah niso samo Nemci, ampak glavni del prebivalstva je sestavljen iz Estov, Fincev in Litvancev, katerim je nemščina ravno tako tuja, kakor ruščina. Nahaja se pa tam tudi že mnogo Rusov; in če je že Estom, Fincem in Litvancem potreba, da se naučé kakega izobraženega jezika z bogatim slovom, je vendar bolj pametno, da se učijo ruščine, ker ž njo lažje dobijo državno službo. Nemci so v baltiških deželah neznatna manjšina, pa imeli so prej predprave in gospodstvo, da so smeli Estom, Fincem, Litvancem in Rusom usiljevati nemški jezik in nemške šole ter so tudi deželo vladali na podlagi nemškega fevdalstva. Sedanji car je to krivico odpravil in postavil ruščino v njene naravne pravice, ker je ruščina edini mogoči državni jezik v Rusiji. Mi pa si bomo zapomnili, kako znajo „Freie Stimmen“ zagovarjati narodne šole, kjer se gre za nemške otroke ali za take, nad katerimi mislijo Nemci kako oblast imeti.

Politični pregled.

O slovenskih poslancih, ki so začasno še ostali v Hohenwartovem klubu, razglša „Domovina“ sledečo izjavo: „Slovenski poslanci sklenejo, izstopiti iz konservativnega kluba, ako se jim od vladne strani ne dá v primernem obroku, to je, vsaj do razprave notranjega, naučnega in pravosodnega ministerstva v budgetnem odseku poročstvo za ugodno rešitev njihovih narodnih teženj, pred vsem onih, ktere so bile od državnega zbora že odobrene z resolucijskimi sklepi. Vošnjak, Klun, Šuklje, Povše, Globočnik, Robič, Pfeifer.“ Po tej izjavi je zelo verjetno, da bo nesloge med slovenskimi poslanci kmalu konec. Ni namreč misliti, da bi sedanja vlada si upala, Slovincem kaj dovoliti, ker bi s tem silno razdražila prenapete Nemce, ki od te vlade pričakujejo, da bo spolnila vse njihove želje. Tako bodo slovenski poslanci primorani, izstopiti iz konservativnega in pridružiti se jugoslovanskemu klubu. O poslednjem nam prinaša nek hrvatski list prav tolažljivo poročilo. Pravi namreč, da hoče modri in skušeni Klaič jugoslovanski klub zelo previdno voditi. Ne bo posnemal strmoglave in brezuspešne taktike Mladočehov, tudi ne bo žalil Poljakov in konservativcev, temveč z njimi v prijaznih razmerah ostal. Skušal bo k sebi potegniti moravske Čehe, Rusine in pametnejše Mladočehe. Ker se bodo tudi konservativni Nemci, češki graščaki, Poljaki in protijudovci liberalne vlade kmalu naveličali, upati je, da se „železni obroči“ zopet ponovi. — Poljaki se dogovarjajo z Rusini, da bi prepričali njih ustov v slovansko zvezo. — Katoliška stranka v dolnji Avstriji se je izrekla za občno volilno pravico in za zvezo z antisemiti. — V državnem zboru se je potrdila postava o zidanju Valsuganske železnice. Nekteri poslanci so izrekli bojazen, da bo ta železnica škodovala Trstu; vladni zastopnik je to zanikal. Pri tej priliki se je govorilo tudi o Ljubeljski železnici in o dalmatinskih železnicah. Vsem tem željam se bo polagoma ustreglo. Vsled vremenskih nezgod poškodovanim se je dovolilo 800.000 gld. državne podpore, in sicer za Češko 500.000 gld., po drugih deželah 300.000 gld. — Liberalci na Ogerskem vpijejo vedno bolj na glas, naj se presnuje gospodsko zbornica, ker se

upira civilnemu zakonu. Ministerski predsednik Wekerle je menda res pri volji, cesarju svetovati, naj pokličejo več liberalcev v gosposko zbornico. — Deželni zbori bodo zbrani meseca prosinca. Koroški se snide 10. prosinca.

Sv. Oče papež Leon XIII. so spisali okrožnico, v kateri priporočajo branje in premišljevanje sv. pisma. — Poslanci pruskih Poljakov so vendar nekaj dosegli s svojim glasovanjem za vojaško postavo. Prišel je ukaz, da se poljščina upelje v ljudske šole na Poznanjskem. — Ruski državni svet je sklenil prepoved zoper prodajo kmetij. — V francosko državno zbornico je neki prekucuh (anarhist) vrgel bombo, ki se je razletela in ranila blizu 50 oseb, med njimi 9 poslancev. Razburjenost nad tem predrznim zločinom je velika. Hudedelca so prijeli. — Na Laškem pride spet zloglasni Krispi na površje. Dobil je namreč od kralja nalogo, da sestavi novo ministerstvo. — Na Portugalskem bodo prihodnji mesec nove volitve. — Napete so razmere med državama Peru in Ekvador v južni Ameriki.

Gospodarske stvari.

Sol je živalim potrebna. Soli ne sme živalim nikdar manjkati. Živina, ki prav nič soli ne dobiva, se slabo redi in dostikrat vsled tega vidno hira. Po soli postane tudi klaja mnogo boljša in okusnejša, vsled česar jo želodec bolj prebavi ter se redilne tvarine, ki so v njej, bolj izvlečejo in izsesajo. Posoljena klaja tedaj mnogo več izda, kakor pa nesoljena. Daje se pa molznim kravam po 20—50 g na dan; pitanim volom po 50—80 g; ovcam 3—8 g; svinjam 5—15 g; perutnini (kuram, racam, gossem) 1—2 g. Ako se daje živini preveč, tedaj jo močno žeja, vsled česar mora veliko piti, kar pa kaj lahko provzroči vnetje sluznih kožic, drisko in še druge bolezni. Najbolje je posoliti krmo, ki se živini polaga. Nekteri kupujejo tudi slani kamen, ter ga dajo potem živini, da ga liže. To pa se že radi tega ne more posebno priporočati, ker se tako uživa sol sama in se hrana prav nič po njej ne zboljša. Pa tudi živali dobe tem potom včasih preveč, včasih premalo soli. Ravno radi tega se tudi drobna sol ne sme sama dajati, ker bi je tako živina gotovo več použila, nego ji je hasnovito. Najbolje bode torej vselej tisti storil, ki živalski živež, in bodi si že kakoršen koli, soli. Ker bodemo odsihdob živinsko sol mnogo ceneje dobivali, tedaj bode gotovo tudi vsak gospodar, ki hoče pri svoji živini kaj prirediti, skrbel zato, da bode živina dobivala tudi toliko soli, kolikor je neobhodno potrebuje. „Slov. Kmet.“

Novičar.

Na Koroškem. Družba sv. Cirila in Metoda kupila je po svojem zastopniku in odposlancu, vrlem rodoljubu gosp. Ivanu Hribarju, dné 9. t. m. v Velikovcu lepo in primerno, 2306 štirjaških sežnjev veliko zemljišče, na katerem bode prihodnje leto sezidala čisto novo poslopje za slovensko štiri-razrednico. To veselo vest pozdravljamo z velikim veseljem, kajti s tem je storjen važen korak in smemo torej upati, da pridemo v kratkem času do te toli zaželjene šole, ki je za ondašnje Slovence in njihove slovenske otroke velikega pomena. Živela slavna naša družba, edina dobrotnica in rešiteljica naših ubogih otrok! — Celovski mestni zbor je sklenil, odstraniti dva kamnitna spomenika, namreč na trgu sv. Duha podobo sv. Trojice, na senkem trgu pa podobo sv. Florijana. Prva podoba je bila postavljena leta 1689. v hvaležen spomin, da je bilo mesto kuge obvarovano, druga pa l. 1777. v zahvalo, da je bil Celovec obvarovan velikega požara. Potomci ne smejo razdirati, kar je postavila pobožna hvaležnost očkavov. Ali se mestni odborniki ne bojijo Božje kazni? — Tudi so mestni očetje sklenili, predelati mestni statut. Namesto 21 se bo volilo 30 odbornikov. Ob enem določuje statut nemščino kot edini uradni jezik. Slovenskim vlogam se mora pridjati nemška prestava. To je bil menda pravi nagib za predelovanje mestnega statuta. Vprašanje pa je, ali ga bo ministerstvo potrdilo, saj nasprotuje novi statut členu 19 drž. osnovnih postav. Magistrat je politična oblastnija ter ne sme prezirati postav in ukazov viših oblastnij. — Na Dunaj k ministerstvu je te dni šla deputacija s Koroškega prosit za Ljubeljsko železnico. — Umril je v Celovcu g. Romuald Holenia, posestnik rudnika v nemškem Bleibergu. — V Šmartnem pri Celovcu so ustanovili gasilno društvo. — V Beljaku so blagoslovili novo frančiškansko cerkev sv. Nikolaja.

Na Kranjskem. Slovensko gledališče v Ljubljani je letos jako dobro obiskano in predstave so izborne. Posebno opera vsestransko ugaja in razpolaga čez izvrstne moči. Le tako naprej! — Konservativno obrtno društvo v Ljubljani je imelo ne-

davno dobro obiskan shod. — Na ljubljanskem kolodvoru je vlak povozil nekega Dittingerja zavolj njegove lastne neprevidnosti. Mož še živi. — V Ribnem pri Bledu se bo šola razširila.

Na Štajerskem. Sv. misijon so imeli v Slivnici pri sv. Jurju. — V Gruškovcu pri Ptujju je neki Pernek v gnojnico zagazil in se v njej zadušil. — Dimnikar Krainer iz Slov. Gradca je pri Velenju na cesti zmrznil. — Železnico mislijo zidati iz Radgone čez Ptuj na Krapino. — „Zabavnik“ se imenuje zbirka družbinskih iger, ki jo je sestavil učitelj A. Brezovnik. Za otroke je pripravno darilo. Dobi se pri D. Hribarju v Celju za 70 kr. po pošti 75 kr.

Na Primorskem. V Trstu se je odpravila točarina na vino. — Tržaški Sokol je priredil lep Miklavžev večer. — Pri sv. Križu je neki slovenski trgovec napravil na svojo prodajalnico laški napis. Na to so ga vsi kupci zapustili. Prav mu je, zakaj ne spoštuje matere besede in slovenskih sosedov! — Slovensko pevsko društvo mislijo napraviti v Gorici za mesto in okolico.

Po drugih deželah. V Währingu pri Dunaju je umrl dr. Boštjan Brunner, sloveč katoliški pisatelj. — Kolera se je prikazala na Hrvatskem. — Potopila se je angleška ladija „Jason“. 26 mornarjev je utonilo. — V Floridsdorfu pri Dunaju so naredili balon in trije gospodje so se vsedli vanj. Balon jih je nesel na Češko, pri Časlavi so ga potegnili kmetje na tla. Vozili so se 3 ure 15 minut in prišli 280 kilometrov daleč, to je 56 ur hodá. Tedaj pride balon v eni uri 18 ur daleč. — Povodenj so imeli okoli Salerna na Laškem. Več hiš se je podrlo.

Raznoterosti.

Heliograf. Takoimenovani heliograf uvede nemška vlada za poskušnjo v armadi. S to napravo moremo skozi okroglo zrcalo, katero se lahko obrne proti določenemu mestu, solčne žarke na tem mestu pustiti sijati in zopet zginiti. Znamenja, ktera se pri tem uporabljajo, so izvzeta iz Morzejeve abecede pri brzovaju. Vsako znamenje je iz pik in črt, n. pr. A = . . . B = — . . . C = — . . . itd. Tako se dajajo znamenja od mesta do mesta. Bliski leté z veliko hitrostjo. Vspeh bliskov je odvisen od prozornosti zraka in od moči solčnih žarkov. V Afriki so bliski preleteli 100 kilometrov. Na Angleškem se je heliograf na krajše daljave, kjer predere meglo, prah in dim, jako dobro obnesel.

Kako se živali ljubijo. Iz Pohnsdorfa pri Lübecku poročajo o ginljivem dogodku, kateri dokazuje materinsko ljubezen živalij. Na enej kmečki hiši so si naredile štokrlje gnjezdo; imele so v njem tudi že mlade, ktere pa niso znale še letati. Na enkrat je navstal v hiši požar, kateri je v kratkem prišel tudi do krova hiše. Stara štokrlja je priletela k svojemu gnjezdu ter letala okrog, a ko je videla, da ne more svojih mladih rešiti, vsedla se je z razširjenimi krili na gnjezdo in tako z mladimi vred poginila.

Naravno milo (žajfa.) Časniki poročajo, da je v severni Ameriki vrelec, v katerem je milo. Vrelec se peni kakor milnica in mila se na robu vreleca toliko nahaja, da se more z lopato strugati.

Tovarna za šivanke. Izračunilo se je, da na Angleškem vsaka tovarna za šivanke napravi v enem tednu 70 milijonov šivank.

Naznanilo.

Zaradi sklepanja računov „hranilno in posojilno društvo v Celovcu“ od 1. do 24. prosinca 1894 ne bode uradovalo.

Ravnateljstvo.

Loterijske srečke od 16. grudna.

Gradec	7	84	29	57	47
Dunaj	70	86	23	46	79

Tržne cene v Celovcu.

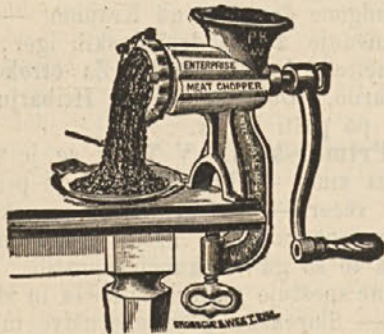
Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	90	6	10
rž	3	95	4	90
ječmen	3	90	4	90
oves	2	30	2	85
hejda	4	35	5	45
turšica (sirk)	3	10	3	90
pšeno	5	80	7	25
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	75	1	20
deteljno seme	—	—	—	—
grah	6	—	7	50

Sladko seno je po 3 gld. 50 kr. do 4 gld. — kr., kisló 2 gld. 60 kr. do 3 gld. 70 kr., slama po 2 gld. 10 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 66 do 70 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 30 do 33 gld. stari cent.

Amerikanske mesoreznice „Enterprise“

najboljše vrste, katere najhitreje in lepo meso, salo (špeh) režejo,

Važno za vsako gospodinjstvo!

Več ko 1 1/8 milijonov je v rabi takih strojev!

prodaja po najnižji ceni

Franc Sadnikar

v Celovcu, Burggasse 7.

Julij Ivanetič,

trgovec s tržaškim blagom v Celovcu

„pri angelju,“ Št. Vidsko predmestje, priporoča za praznike

svojo veliko zalogo špecerijskega, kolonialnega in materialnega blaga, po najnižjih cenah, zagotavlja pošteno in vestno postrežbo.

izborna zaloga pristno-voščenih cerkvenih sveč, zvitkov itd.

Ivan-a Stelè-ta

v Kamniku na Kranjskem

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in gg. patronom cerkvenim v obilo naročevanje najrazličnejših

pristno-voščenih izdelkov.

Že nad 200 let obstoječi obrt jamči sigurno gled na poštenost blaga in točnost v izvrševanju naročil.

Garantirano pristen brinjevec

prodaja Anton de Gleria, trgovec v Logatecu, v zavojih po 3 litre za 4 gld. 50 kr. proti poštnemu povzetju. Na debelo se daje še boljši kup.

Hiša s kramarijo

in nekolikim zemljiščem, blizu cerkve, četrt ure od velikih fužin na Koroškem, pohištvo v dobrem stanu z novim hlevom in skednjem, se proda za 1800 gld. Kje, pové uredništvo „Mira“.

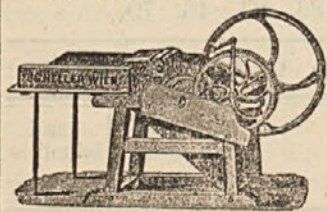
Hišo z gostilnico in kramarijo

in nekolikim zemljiščem želi nekdo kupiti. Kdo, pové uredništvo „Mira“.

Službo cerkovnika (mežnarja)

išče 25 leten, oženjen mož, ki je to službo že tri leta opravljal. Njegov naslov se izvé pri uredništvu „Mira“.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure čistilne mlince za žito rezalnice za krmo samodelujoče aparate proti peronosperi tlačilnice za vino tlačilnice za sadje mlince za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v obče: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Bogato ilustrirani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastoj na poštino prosto.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Za božična darila

priporočam naslednje reči, ki jih dajem zelo dober kup:

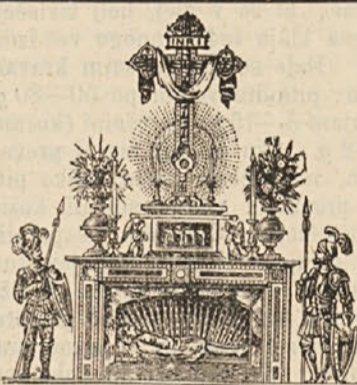
volnene lajbiče, volnene rute, volnene nogovice, srajce iz trikota, volnene jopiče, Jägrove srajce iz volne, možke srajce bele in pisane.

Novosti!

Zavratnike za gospode, hladedrznike, moderce za gospe, rokavice, prtene ovratnike za gospode, manšete itd.

Jožef Lieleg

v Celovcu, Burggasse št. 5.

E. ZBITEK

v Novi Štifti pri Olomuci izdeljuje

prenesljive steklene mozaike, sv. grobove in jame za oltarje Lurske Matere Božje.

Zbitek je bil od sv. Očeta papeža Leona XIII. s tem odlikovan, da so kupili njegov sv. grob s stražarji, ki ga je poslal na vatikansko razstavo, in ga podarili častnoznanu stolni cerkvi v Kartagi. Tudi gospod vodja katoliške bogoslovne akademije v Petrogradu se je o tem grobu jako pohvalno izrazil.

KONJAK.

To iz krepkega, na lastnih goricah raščenega vina izvlečeno Francovo žganje je skušen pomoček za oživiljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, trganje, otrpnenje udov, revmatizem pomaga čudovito in uteši bolečine. Ena steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni v želodecu, prava dobrota. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá skrinjica zastoj in plača se na pošti voznina. Dobi se samo pri Benediktu Hertl-nu, graščaku na Goliču pri Konjicah na Štajerskem.

Kot darila za Božič

priporoča

svoje v veliki izbiri se nahajajoče prave švicarske žepne ure, zlate, srebrne, tulaste in niklaste po najnižjih cenah.

Jamči se dve leti za vsako popravljeno uro.

Peter Fessl

v Celovcu, stari trg št. 20.

Kmetija na prodaj.

Sramsničnikova kmetija v Kamnu pri Zelučah na Dravi, v Celovškem sodnijskem okraju, ki ima zidano hišo z enim nadstropjem, veliko zidano gospodarsko poslopje, oboje v dobrem stanu, 22 oralov 1559 □ sežnjevi njiv, 12 oralov 1312 □ sežnjevi travnika, 42 oralov 513 □ sežnjevi gozda in pašnika, vse skupaj, se prodá dober kup ter se lahko precej prevzame. Več pové dr. Janez pl. Vest, c. k. notar v Celovcu.

Priporočilo.

Podpisani si štejem v dolžnost, kmetom naznati, da je pri meni Janez Zakotnik p. d. Štritih v Dvoru (pošta Šmihel nad Pliberkom), naredil leseno mlatilnico za tri četrtinke boljši kup, kakor se dobijo železne, pa ravno tako dobro deluje in ima še to prednost, da naredi mehko slamo in da se ne more tako lahko pokvariti. Naredi jo na zahtevanje tudi na gepelj, da se zamore s konjem ali volom goniti. S spoštovanjem

J. Kraut p. d. Poltnik na Bistrici.

Brinjevec!

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu: pravi natorni brinjevec liter po 1 gld. 20 kr.; staro slivovko liter po 1 gld.; fini namizni med v plehastih škatljah po 5 kil franko 3 gld. 50 kr. Nadalje priporoča fino dolensko vino liter po 24 in 26 kr.; isterski teran liter po 23 kr.; hrvatsko belo vino liter po 23 kr. od 56 litrov naprej.

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,

Rabi se skoro 40 let z najboljšim vspehom večinoma po hlevih, ako živinče ne more jesti, slabo prebavlja; zboljšuje mleko in nareja, da krave dajo več mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljši mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolén, otrpnenju v hoku, v križu, otekanju nog, mehurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v

lekarna Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.